

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
OLES HONCHAR DNIPRO NATIONAL UNIVERSITY

Ukrainian sense

Scientific Collection

Edited by I. Popova, Doctor of Philology, Professor
ISSN 2313-4437

Dnipro
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

Український смисл

***Науковий збірник
за редакцією доктора філологічних наук,
професора І. С. Попової
ISSN 2313-4437***

Дніпро
2025

UDC 811.161.2+821.161.2.09(082)

ISSN 2313-4437

Recommended for publication at the meeting of the Academic Council of Oles Honchar Dnipro National University (protocol № 5 dated December 19.12.2024)

Editor in chief:

Iryna Popova, Doctor of Science (Philology), Professor, Dean of the Faculty of Ukrainian and Foreign Philology and Study of Art, Oles Honchar Dnipro National University.

Members of the editorial board:

Natalia Diachok (deputy editor), Doctor of Science (Philology), Professor, Head of the Department of General Linguistics and Slavic Studies, Oles Honchar Dnipro National University; **Olena Kuvanova** (executive secretary), Doctor of Science (Philology), Professor, Professor of the Department of General Linguistics and Slavic Studies, Oles Honchar Dnipro National University; **Valeriia Koroliova**, Doctor of Science (Philology), Professor; **Iryna Bezrodnykh**, Candidate of Science (Philology), Associate Professor of the Department of English Philology, Oles Honchar Dnipro National University; **Nadiia Bobukh**, Doctor of Science (Philology), Professor, Head of the Department of Ukrainian, Foreign Languages and Translation, Poltava University of Economics and Trade; **Nataliia Holikova**, Doctor of Science (Philology), Professor, Head of the Department of Ukrainian Language, Oles Honchar Dnipro National University; **Olena Hurko**, Doctor of Science (Philology), Professor, Head of the Department of English Language for Non-Philological Specialities, Oles Honchar Dnipro National University; **Inga Kirkovska**, Doctor of Science (Philology), Professor, Head of the Department of Romano-Germanic Philology, Oles Honchar Dnipro National University; **Olha Kosovych**, Doctor of Science (Philology), Professor, the habilitated doctor in the field of linguistics (John Paul II Catholic University of Lublin), Head of the Department for Romance and Germanic Philology, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University; **Yuliia Kravtsova**, Doctor of Science (Philology), Professor, Head of the Department of of Slavic, Romance and Oriental Languages, Dragomanov Ukrainian State University; **Iryna Kropyvko**, Doctor of Science (Philology), Professor, Professor of the Department of Ukrainian Literature, Oles Honchar Dnipro National University; **Victoriia Lipina**, Doctor of Science (Philology), Professor, Head of the Department of Comparative Philology of Eastern and English-Speaking Countries, Oles Honchar Dnipro National University; **Olena Panchenko**, Doctor of Science (Philology), Professor, Head of the Department of Translation and Linguistic Training of Foreigners, Oles Honchar Dnipro National University; **Serhii Popov**, Doctor of Science (Philology), Professor, Professor of the Department of General and Applied Linguistics, Faculty of Philology, V. N. Karazin Kharkiv National University; **Olga Shaf**, Doctor of Science (Philology), Professor, Professor of the Department of Ukrainian Literature, Oles Honchar Dnipro National University; **Nataliia Styrnik**, Candidate of Science (Philology), Associate Professor, Associate Professor of the Department of English Language for Non-Philological Specialities, Oles Honchar Dnipro National University; **Iryna Suima**, Candidate of Science (Philology), Associate Professor, Associate Professor of the Department of English Language for Non-Philological Specialities, Oles Honchar Dnipro National University; **Liudmyla Usyk**, Candidate of Science (Philology), Associate Professor of the Department of Foreign Languages, Cherkasy State Technological University; **Uli Sauerland**, Doctor of Science (Philology), Professor, Head of scientific research group, The Leibniz- Centre General Linguistics (Berlin, Germany).

U-45 Ukrainian sense: scientific collection. I.Popova, prof. (Ed.) Dnipro: Lira, 2025. Issue 2. 178 p.

The collection presents modern views of researchers on actual problems of linguistics and literary studies.

For scientists, teachers, graduate students and students.

The editorial board does not always agree with the position of the authors. The authors are responsible for the accuracy of the presented material.

All rights reserved. Use of materials is possible with the permission of the editorial board.

The collection is included in category «B» of the List of scientific professional publications of Ukraine in the specialty 035 «Philology» according to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 220 of 22.02.2024.

The journal is indexed in scientometric databases: National Library of Ukraine Vernadsky, Google Scholar.

© Oles Honchar Dnipro National University, 2025

УДК 811.161.2+821.161.2.09(082)

ISSN 2313-4437

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол № 5 від 19.12.2024)

Головний редактор: **Попова Ірина Степанівна**, доктор філологічних наук, професор, декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Члени редакційної колегії: **Дьячок Наталя Василівна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального мовознавства та слов'янознавства, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (заступник редактора); **Корольова Валерія Володимирівна**, доктор філологічних наук, професор; **Куварова Олена Костянтинівна**, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри загального мовознавства та слов'янознавства, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (відповідальний секретар); **Безродних Ірина Геннадіївна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; **Бобух Надія Миколаївна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу, Полтавський університет економіки і торгівлі; **Голікова Наталя Сергіївна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; **Гурко Олена Василівна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; **Кіркоська Інга Станіславівна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри романо-германської філології, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; **Косович Ольга Василівна**, доктор філологічних наук, професор, доктор габілітований у галузі мовознавства (Католицький університет імені Івана Павла II, Люблін), завідувач кафедри романо-германської філології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; **Кравцова Юлія Валентинівна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри слов'янських, романських і східних мов, Український державний університет імені Михайла Драгоманова; **Кропивко Ірина Валентинівна**, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; **Ліпіна Вікторія Іванівна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри порівняльної філології східних та англослов'янських країн, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; **Панченко Олена Іванівна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; **Попов Сергій Леонідович**, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри загального та прикладного мовознавства філологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна; **Суїма Ірина Павлівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; **Стирнік Наталя Сергіївна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; **Усик Людмила Миколаївна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Черкаський державний технологічний університет; **Шаф Ольга Вольтівна**, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; **Зауерланд Улі**, доктор філологічних наук, професор, керівник науково-дослідної групи, Центр загального мовознавства (Берлін, Німеччина).

У-45 Український смисл: збірник наукових праць. Попова, І.С. (гол. ред.). Дніпро: Ліра, 2025. Вип. 2. 178 с.

У збірнику подано сучасні погляди дослідників на актуальні проблеми лінгвістики, літературознавства та перекладознавства. Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів, учителів. Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. За точність викладеного матеріалу відповідальність покладено на авторів. Усі права застережено. Використання матеріалів – з дозволу редакційної колегії.

Збірник внесено до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України зі спеціальності 035 «Філологія», Наказ Міністерства освіти і науки України № 220 від 22.02.2024 р.

Видання індексоване в наукометричних базах: Національна бібліотека України імені В. Вернадського, Google Scholar.

© Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 2025

УДК 81'25: 811.111
DOI 10.15421/462538

ОДОМАШНЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ КІНОПЕРЕКЛАДІ

Володимир Конкульовський

кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
konkulovsky29@gmail.com
orcid.org/0000-0003-0950-8508

Галина Чумак

кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
chumak@tnpu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-5974-9022

Світлана Кравець

кандидат філософських наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
svitlana.kravets@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4502-0921

Вступ. Український дубляж, на думку експертів і глядачів, досі залишається одним із найкращих у світі. Популярність кіно лише зростає, як і кількість релізів нових картин у нашій країні.

У закладах вищої освіти України продовжують вводити нові спецкурси, пов'язані з кіноперекладом. Щороку з'являються відповідні бакалаврські та магістерські роботи. Студенти-перекладачі потребують чітких методичних рекомендацій та практичних порад щодо роботи над майбутніми проектами.

Основні функції та адекватне відтворення реалій продовжують залишатися ключовими питаннями багатьох перекладознавчих розвідок протягом останніх десятиліть. Період 2010-2020 рр. ознаменувався значним інтересом до кіноперекладу українських науковців. Т. Малкович, Т. Лукьянова, М. Юрковська, Ю. Плетенецька, В. Демецька, А. Гудманян, В. Конкульовський, О. Орехова та інші досліджували його різноманітні аспекти та проблеми (Гудманян, 2014; Лук'янова, 2011; Плетенецька, 2014; Юрковська, 2009). Водночас варто зазначити про незначну кількість вітчизняних наукових розвідок, присвячених особливостям перекладу реалій саме в кінодискурсі.

Мета статті – ґрунтовно розглянути найбільш прийнятні способи відтворення реалій у кінодискурсі на матеріалі українських перекладів англomовних скриптів.

Для реалізації поставленої мети потрібно виконати такі **завдання**:

- виокремити основні прийоми і стратегії відтворення реалій у кінодискурсі, оскільки саме їх почасті вважають найбільшою проблемою під час роботи над перекладом кінотексту;

- описати граничні межі допустимого одомашнення в кіноперекладі;

- проаналізувати приклади надмірного одомашнення в українському кіноперекладі.

Методика та методи дослідження. Порівняльно-зіставний аналіз використано для виявлення спільних та відмінних рис між оригіналами та перекладами, практичний аналіз ужито для виявлення та опису недоліків у перекладі.

Результати та дискусії. Незважаючи на використання різних прийомів для адекватного перекладу реалій, найуживанішими залишаються транскрипція і транслітерація, генералізація та цілісна заміна. Проаналізуємо докладніше кожен з них. Транскрипцію і

транслітерацію застосовують досить часто, особливо у випадках використання в оригінальному кінотексті відомої у світі, а також знайомої для більшості українців реалії.

У кінофільмі «Хлопець на свята» головні герої стоять у магазині і тут розмова заходить за партак. Незнайома дівчина в черзі каже: *I have a bad tattoo* (Paulsen, 2020) – *Я маю партак* (Whitesell, 2020) і показує тату. Слоун питає: *Is that Matt Lauer?* (Paulsen, 2020) – *Стривай, це Метт Лauer?* (Whitesell, 2020). Далі дівчина пояснює: *I was a big fan of his Today Show* (Paulsen, 2020) – *Я була його фанаткою у «Шоу Тудей»* (Whitesell, 2020).

Вітчизняна аудиторія, вірогідніше, не знає, що *Matt Lauer* – колишній популярний американський телеведучий. Під час перекладу можна спробувати замінити його ім'я на відомішого ведучого, наприклад: *Це що, Джиммі Кімел?* – *Я була фанаткою його ток-шоу*.

Так можна було б зробити за умови відсутності чіткого кадру з тату, але оскільки на екрані в цей момент є крупний план з обличчям ведучого, пропонуємо використати прийом генералізації для створення комічного ефекту: *Це що, той чувак з новин? / Це що, той синоптик?* – *Я була його фанаткою / Я обожнювала його*. Цей приклад указує на критичну важливість урахування відеоряду в роботі кіноперекладача.

Розглянемо ситуацію з кінотексту «Дівчина без комплексів». Донька розмовляє з батьком про дім для людей похилого віку. Той каже: *After dinner, it turns into Caligula around here. Trust me* (Schumer, 2015). Український варіант: *Після сьомої тут таке, що позаздрив би і Калігула* (Apatow, 2015).

Caligula – римський імператор, що славився пристрастю до оргій та гулянок. У більшості сучасної української аудиторії відсутні знання про цього імператора, саме тому такий переклад не викличе потрібних асоціацій та усмішки.

Прийнятним варіантом вважаємо: *Після сьомої тут таке, що позаздрив би і Г'ю Гефнер*. Хороша контекстуальна заміна, адже Г'ю Гефнер – засновник і шеф-редактор всесвітньовідомого журналу «Плейбой». Ще один адекватний варіант перекладу: *Після сьомої тут таке, що позаздрив би і Пі Дідді*.

Одним з найпоширеніших і найскладніших прийомів перекладу реалій у кінотекстах вважається використання цілісної заміни. Вдалий результат можливий лише за умов наявності в транскодувача високого рівня перекладацької компетентності, глибоких фонових знань про обидві лінгвокультури, неабиякої креативності, врахування персонажного контексту, емоційних відтінків, символіки, чіткого розуміння комунікативних цілей повідомлення в оригіналі.

В одному з мовленнєвих актів кінотексту «Шпигунка» персонаж погрожує іншому, вказуючи на кулаки і промовляючи: *You want me to have Cagney and fucking Lacey explain it to you?* (Feig, 2015) – *Ти хочеш, щоб Володя і його брат Віталю все пояснили?* (Feig, 2015).

«*Cagney and Lacey*» – американський поліцейський телесеріал, який транслювався протягом семи сезонів у період з 1982 по 1988 рр. Звичайно, у сучасної української аудиторії відсутні фонові знання та будь-які асоціації із цією реалією. Цей варіант перекладу через прийом цілісної заміни вважаємо надзвичайно вдалим. Оскільки у відеоряді персонаж погрожує, вказуючи на кулаки, цілком адекватною сприймається алюзія на українських боксерів. Брати Клички є не лише відомими в нашій країні, а й на всій планеті, оскільки протягом багатьох років носили звання «Чемпіон світу» за різними боксерськими версіями. Враховуючи відеоряд, вербальний складник, а також країну цільової аудиторії, не виникає жодного нерозуміння щодо того, яких саме Володю та Віталю має на увазі персонаж. Отже, можна стверджувати, що перекладач не спричинив надмірного одомашнення.

Українська версія також постає переконливим прикладом того, як вдалий переклад може посилити комічність порівняно з текстом оригіналу. Завдяки рішення транскодувача вдається відтворити прагматичний зміст оригінального мовленнєвого акту та інтенсифікувати комічний момент.

У мультфільмі «Повний розковбас» ідеться про пригоди продуктів харчування в супермаркеті, зокрема про пригоди головного героя Френка, сосиски для хот-догів.

Усі продукти в супермаркеті мріють про те, щоб одного дня їх придбали боги (покупці) та віднесли до своїх домівок – місця, яке вони вважають своєрідним раєм. На початку мультфільму один з персонажів каже: *It's a nice way of showing the gods how much we appreciate everything they'll do once they take us out those doors to the Great Beyond* (Hunter & Shaffir & Rogen, 2016).

Great Beyond – саме так персонажі називають місце, куди потраплять після того, як їх винесуть за межі супермаркету: *А ще це суперовий спосіб показати богам, як ми вдячні за все, що вони зроблять нам, коли нарешті винесуть нас звідси у Запоріжжя* (Vernon & Tiernan, 2016).

Запоріжжя – назва, утворена від поєднання слів «за порогом», тобто «за порогом супермаркету». В українського глядача одразу виникає асоціація із містом Запоріжжя, яке має співзвучну назву, що додає комічності. Переклад виконано дуже вдало і креативно, враховуючи цільову аудиторію. Одомашнення в цій ситуації абсолютно прийнятне.

У наступному моменті одна з персонажок, Тереза ель Тако, промовляє молитву: *And bless me, Santa Chimichanga, and protect me from the Dark Lord. Amen* (Hunter & Shaffir & Rogen, 2016), яка у перекладі звучить так: *Благослови мене, святий Бурітос, і вбережи від Темного Лорда. Амінь* (Vernon & Tiernan, 2016).

Chimichanga – мексиканська реалія, гостра страва. Перекладачі вдалися до заміни цієї страви на іншу, також мексиканську і ще популярнішу, яка точно знайома українському глядачеві – бурітос. Оскільки у відеоряді немає зображень чимічанги, таку заміну вважають адекватною та такою, що зберігає гумористичний ефект.

Кінотекст «Дедпул» вирізняється своїми надзвичайно красномовними фразами. Такою є одна з них, коли друг розмовляє із Дедпулом про його зовнішній вигляд: *Oh, God, you are hard to look at, you look like a topographical map of Utah* (Reese & Wernick, 2016). Український дубляж звучить так: *Йоханий! На тебе дивитися страшно, ти наче гробаний байстрюк Фредді Крюгера та Фантомаса* (Miller, 2016).

Зрозуміло, що в більшості українських глядачів відсутні будь-які знання про американський штат *Юта*, тому використання прийому цілісної заміни вважаємо допустимим. Перекладач вирішив врахувати комедійну домінанту кінотексту загалом, почасти абсурдність фраз і також прагматичний зміст оригінальної репліки. Використання іконічних чоловічих персонажів класики кіно, що найперше асоціюються саме з моторошною зовнішністю, ідеально передає прагматичний зміст репліки і додає потрібної комічності, навіть підсилюючи її, порівняно з оригіналом. Це вкотре демонструє неабиякий творчий підхід і креативність українських транскодувачів.

В анімаційному фільмі «Монстри на канікулах» відбувається діалог між Драком і його шеф-поваром щодо приготовленої страви:

- *The deviled lizard fingers.*

- *Deviled lizard fingers? I asked for spleens-in-blankets* (Baynham & Smigel & Durham, 2012).

Український дубляж:

- *Салат «Диявольє».*

- *Салат «Диявольє»? Я «Очі під шубою» хотів* (Tartakovsky, 2012).

Це приклад неймовірної креативності перекладача. Блискуча адаптація зі збереженням гри слів, в якій зрозуміла алюзивність на традиційні українські страви, але водночас враховано символіку простору «чужого» світу монстрів.

Мультфільм «Посіпаки: становлення лиходія» – це довгоочікуване продовження історії про милих жовтих створінь, іменованих посіпаками.

В одному мовленнєвому акті ми чуємо: *I was like, who are these tiny tater tots?* (Fogel & Lynch, 2022). Український переклад: *І я подумав, що це за кукурудзяні палички?* (Ableson & Balda & Del Val, 2022).

Tater tots – це терта картопля, сформована в маленькі циліндрики та обсмажена у фритюрі. Така страва зовсім невідома українцям, тому перекладачі використали заміну та

вдало порівняли посіпак з кукурудзяними паличками, ураховуючи їхній зовнішній вигляд, форму та колір.

Ще одна схожа ситуація. В оригіналі чуємо: *I don't know where he went, you stupid twinkies* (Fogel & Lynch, 2022). Український варіант: *Я ж кажу, що не знаю, куди він поїхав, ліниві вареники* (Ableson & Balda & Del Val, 2022).

Twinkie – американський пиріг, який називають «золотим бісквітним тістечком із кремовою начинкою». Перекладачі замінили реалію на українську. На перший погляд, це очевидна надмірна доместикація. Утім, оскільки це анімаційний фільм, в яких гранична межа одомашнення є гнучкішою, і враховуючи те, що вареники можна скуштувати практично в усіх куточках світу, такий переклад можна вважати прийнятним й адекватним. Додатково впливають на вибір перекладача екстралінгвальний складник та цільова аудиторія.

Один із персонажів промовляє до Гру: *Easy there, Don Rickles* (Fogel & Lynch, 2022). Український варіант: *Охолонь, Луї Пекінес* (Ableson & Balda & Del Val, 2022).

Don Rickles – американський сатирик, актор телебачення, кіно та естради, телеведучий. Рішення назвати Гру Доном в американській версії спричинене їхньою схожою зовнішністю, а також ексцентричністю та нетривіальністю обох. З ним не знайомі українці, тому знову ж таки цю реалію замінили, створивши шедевральний відповідник, в якому бачимо гру слів, що допомогла передати всі відтінки й алюзивність оригіналу. В основі гри слів лежить декоративна порода собак та ім'я знаменитого французького комедійного кіноактора. Це надзвичайно творчий переклад, що враховує мовленнєві особливості Гру, його зовнішність та антропометричні дані.

Проаналізуємо відтворення реалії в кінотексті «Без образ». Розмовляючи з подругою, головна героїня каже: *I've had sex once to get out of playing Settlers of Catan* (Stupnitsky & Phillips, 2023). У перекладі це звучить так: *Я переспала з хлопцем, щоб не грати з ним у «Поселенців Катана»* (Stupnitsky, 2023).

Settlers of Catan – німецька настільна гра. Вона не є загальновідомою для українського глядача, а тому може викликати дисонанс під час перегляду. На нашу думку, у цьому випадку можна було б застосувати генералізацію, однак це призвело б до нівелювання комічного ефекту, присутнього в оригіналі. Зважаючи на це, оптимальним рішенням можна вважати заміну на відому в усьому світі настільну гру: *Я переспала з хлопцем, щоб не грати з ним у «Монополію»*.

Генералізація залишається ще одним дієвим інструментом під час відтворення реалій у кінотекстах. Проаналізуємо такі приклади.

У кінотексті «Їжак Сонік» звучить фраза: *I'm sure you're hellra popular with the Jebbs and Merles and Billy Bobs in this glorified gas station rest stop* (Casey & Miller & Naka, 2020) – *Упевнений, Ви до біса відомий серед відсталих провінціалів із цієї глушини на задвірках цивілізації* (Fowler, 2020).

Для відтворення реалії перекладач застосував прийом генералізації, а також вдався до адаптації. Замість конкретних імен, які в американській культурі засвідчують належність до сільської місцевості, використано загальний опис «відсталі провінціали». Це рішення можна вважати вдалим, оскільки пряме перенесення імен не мало б того самого ефекту для української аудиторії. Перекладач також посилив сарказм фразою «з цієї глушини на задвірках цивілізації», що компенсує втрату специфічних культурних конотацій оригіналу. Ми вважаємо, що перекладач вдало зберіг основний зміст та емоційне забарвлення.

Ще одна фраза, взята з кінотексту «Їжак Сонік»: *Can you believe Amazon is gonna deliver packages with these things?* (Casey & Miller & Naka, 2020) – *І вони ще хочуть, щоб ці штуки здійснювали доставку* (Fowler, 2020).

У цьому випадку перекладач застосував прийом генералізації. Назву компанії «Amazon» повністю вилучили, а замість неї використали узагальнене «вони». Це рішення змінює специфічність оригінального висловлювання.

Вважаємо таке перекладацьке рішення безпідставним, оскільки компанія має глобальне ім'я, тому українська аудиторія знайома з її діяльністю. Вилучення назви компанії

призводить до втрати конкретної культурної референції та зменшує комічний ефект, який виникає від згадки про реальні плани Amazon щодо доставки дронами.

Пропонуємо наступний переклад: *Уявляєте, як Амазон доставляє посилки цими штуками?*

Висновки. Проаналізовані приклади ще раз засвідчують високий рівень українських кіноперекладачів. Вітчизняний професійний дубляж характеризується творчим підходом до роботи, креативними рішеннями щодо відтворення, на перший погляд, неперекладних, безеквівалентних реалій, присутніх в оригінальних кінотекстах. Результати нашого дослідження допомогли краще зрозуміти особливості та підходи до перекладу реалій у кінодискурсі, окреслити граничні межі допустимого одомашнення.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

Гудманян, А.Г. (2014). Переклад жаргонізмів, сленгу і пейоративної лексики художніх фільмів США. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія: Філологічні науки*, Кн. 3, 58-61.

Луцьянова, Т. (2011). Теоретичні аспекти кіноперекладу з англійської на українську мову. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов»*, № 973, Вип. 68, 183–188.

Плетенецька, Ю.М. (2014). Відтворення метафоричних словосполучень у дубльованих перекладах американських художніх фільмів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна, Вип. 45, 303-304.

Руда, А.В. (2020). Лексико-граматичні трансформації під час перекладу розмовної лексики англomовного кінодискурсу. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*, № 7, 77-80.

Юрковська, М.М. (2009). Культурні явища у гуморі сучасних англomовних анімаційних фільмів. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*, 273-281.

Ableson, B., & Balda, K., & Del Val, J. (Director). (2022). *Посіпаки: Становлення Луходія* [Film]. Line. <https://toloka.to/t660847>.

Apatow, J. (Director). (2015). *Дівчина без комплексів* [Film]. LeDoyen. <https://toloka.to/t106821>.

Baynham, P., & Smigel, R., & Durham, T. (2012). *Hotel Transylvania* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=hotel-transylvania.

Casey, P., & Miller, J., & Naka, Y. (2020). *Sonic the Hedgehog* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=sonic-the-hedgehog.

Feig, P. (Director). (2015). *Шукаючка* [Film]. Postmodern. <https://toloka.to/t679993>.

Feig, P. (2015). *Spy* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=spy.

Fogel, M., & Lynch, B. (2022) *Minions: The Rise of Gru* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=minions-the-rise-of-gru.

Fowler, J. (Director). (2020). *Їжак Сонік* [Film]. LeDoyen. <https://toloka.to/t109325>.

Hunter, K., & Shaffir, A., & Rogen, S. (2016). *Sausage Party* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=sausage-party.

Miller, T. (Director). (2016). *Дедпул* [Film]. Postmodern. <https://toloka.to/t78709>.

Paulsen, T. (2020). *Holidate* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=holidate.

- Reese, R., & Wernick, P. (2016). *Deadpool* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=deadpool.
- Schumer, A. (2015). *Trainwreck* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=trainwreck.
- Stupnitsky, G. (Director). (2023). *Без обпаз* [Film]. LeDoyen. <https://toloka.to/t671622>.
- Stupnitsky, G., & Phillips, J. (2023). *No Hard Feelings* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=no-hard-feelings.
- Tartakovsky, G. (Director). (2012). *Монстри на канікулах* [Film]. Postmodern. <https://toloka.to/t43498>.
- Vernon, C., & Tiernan, G. (Director). (2016). *Повний розковбас* [Film]. LeDoyen. <https://toloka.to/t87212>.
- Whitesell, J. (Director). (2020). *Хлопець на свята* [Film]. Netflix. <https://toloka.to/t130259>.

REFERENCES

- Hudmanian, A. H. (2014). Pereklad zharhonzimiv, slenhu i peyoratyvnoyi leksyky hudozhnikh filmiv SShA [Translation of jargon, slang and pejorative vocabulary in the American feature films]. *Naukovi zapysky [Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholia]. Seria: Filolohichni nauky*, Kn. 3, 58–61.
- Lukianova, T. (2011). Teoretychni aspekty kinoperekladu z anhliiskoi na ukrainsku movu. [Theoretical aspects of film translation from English into Ukrainian]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V.N. Karazina. Seria "Romano-hermanska filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov"*, № 973, Vyp. 68, 183–188.
- Pletenetska, Y. M. (2014). Vidtvorennia metaforychnykh slovospoluchen u dubliovanykh perekkladakh amerykanskykh khudozhnikh filmiv [The rendition of metaphoric phrases in dubbed translations of the American feature films]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seria: Filolohichna*, Vyp. 45, 303–304.
- Ruda, A.V. (2020). Leksyko-hramatychni transformatsii pid chas perekladu rozmovnoyi leksyky anhlo-movnoho kinodyskursu. [Lexico-grammatical transformations during translation of the colloquial English-speaking discourse]. *Naukovyi zhurnal Lvivskoho derzhavnoho universytetu bezpeky zhyttiedialnosti "Lvivskyi filolohichni chasopys"*, № 7, 77–80.
- Yurkovska, M.M. (2009). Kulturni yavyscha u humori suchasnykh anhlo-movnykh animatsiinykh filmiv. [Cultural phenomena in humour of modern English-speaking animated films]. *Linhvistyka XXI stolittia: novi doslidzhennia i perspektyvy*, 273–281.
- Ableson, B., & Balda, K., & Del Val, J. (Director). (2022). *Posipaky: Stanovlennia Lykhodiia* [Film]. Line. <https://toloka.to/t660847>.
- Apatow, J. (Director). (2015). *Divchyna bez kompleksiv* [Film]. LeDoyen. <https://toloka.to/t106821>.
- Baynham, P., & Smigel, R., & Durham, T. (2012). *Hotel Transylvania* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=hotel-transylvania.
- Casey, P., & Miller, J., & Naka, Y. (2020). *Sonic the Hedgehog* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=sonic-the-hedgehog.
- Feig, P. (Director). (2015). *Shpyhunka* [Film]. Postmodern. <https://toloka.to/t679993>.
- Feig, P. (2015). *Spy* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=spy.

- Fogel, M., & Lynch, B. (2022) *Minions: The Rise of Gru* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=minions-the-rise-of-gru.
- Fowler, J. (Director). (2020). *Yizhak Sonik* [Film]. LeDoyen. <https://toloka.to/t109325>.
- Hunter, K., & Shaffir, A., & Rogen, S. (2016). *Sausage Party* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=sausage-party.
- Miller, T. (Director). (2016). *Dedpul* [Film]. Postmodern. <https://toloka.to/t78709>.
- Paulsen, T. (2020). *Holidate* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=holidate.
- Reese, R., & Wernick, P. (2016). *Deadpool* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=deadpool.
- Schumer, A. (2015). *Trainwreck* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=trainwreck.
- Stupnitsky, G. (Director). (2023). *Bez obraz* [Film]. LeDoyen. <https://toloka.to/t671622>.
- Stupnitsky, G., & Phillips, J. (2023). *No Hard Feelings* [Motion picture script]. Springfieldspringfield. http://www.springfieldspringfield.co.uk/movie_script.php?movie=no-hard-feelings.
- Tartakovsky, G. (Director). (2012). *Monstry na kanikulakh* [Film]. Postmodern. <https://toloka.to/t43498>.
- Vernon, C., & Tiernan, G. (Director). (2016). *Povnyi rozkovbas* [Film]. LeDoyen. <https://toloka.to/t87212>.
- Whitesell, J. (Director). (2020). *Khlopets na sviata* [Film]. Netflix. <https://toloka.to/t130259>.

Анотація

Постановка проблеми. У статті описано актуальні особливості здійснення кіноперекладу в Україні, охарактеризовано визначальні риси вітчизняного професійного дубляжу, названо науковців, які досліджували різноманітні аспекти кіноперекладу, висвітлено основні проблеми, пов'язані з його розвитком в нашій державі, проаналізовано основні функції реалій у кінотекстах і найбільш дієві способи їх передавання, запропоновано адекватні варіанти перекладу, проведено комплексне дослідження особливостей відтворення реалій у кінодискурсі на матеріалі українських професійних перекладів сучасних англomовних кінотекстів, надано чіткі рекомендації та практичні поради для перекладачів і майбутніх фахівців з аудіовізуального перекладу, зазначено практичну значущість дослідження та перспективи майбутніх наукових розвідок у цьому напрямі.

Мета статті – ґрунтовно розглянути найбільш прийнятні способи відтворення реалій у кінодискурсі на матеріалі українських перекладів англomовних скриптів.

Методика та методи дослідження. Порівняльно-зіставний аналіз вжито для виявлення спільних та відмінних рис між оригіналами та перекладами, практичний аналіз застосовано для виявлення та опису недоліків у перекладі.

Висновки і перспективи. Важливим елементом розвідки став практичний аналіз уже наявних перекладів всесвітньовідомих кінотекстів. Дослідження використаних перекладацьких трансформацій під час перекладу реалій вкотре доводить важливість їх залучення в перекладацькому процесі, адже більшість реалій зазвичай не знайомі глядачеві цільової культури. У більшості випадків використання трансформацій є обґрунтованим навіть під час дотримання стратегії одомашнення, проте деякі приклади вказують на недоцільність їхнього застосування, оскільки в певних випадках трансформації спотворюють прагматичний потенціал вихідного тексту, спричиняючи втрату алюзій на загальновідомі імена. Використовуючи трансформації, перекладачі зберігають не лише

комунікативний намір сценариста, але й гумористичний складник, який є важливим елементом кінотекстів.

Адекватне відтворення прагматики реалій першотвору є свідченням наявності в перекладача розвинених фахових вмінь, а проаналізований матеріал вкотре підтверджує те, що український дубляж заслужено посідає одне із чільних місць у світовому рейтингу.

Ключові слова: кінотекст, переклад, реалія, одомашнення, адекватність.

Abstract

Problem Statement. The article describes the state of film translation in Ukraine, characterises the defining features of domestic professional dubbing, names scholars who have conducted research on various aspects of film translation, highlights the main problems associated with its development in our country, analyses the main functions of realia in film texts and the most effective ways of conveying them, proposes adequate translation options, conducts a comprehensive study of the peculiarities of rendering realia in film discourse based on Ukrainian professional translations of contemporary English-language film texts, provides clear recommendations and practical advice for translators and future specialists in audiovisual translation, and indicates the practical significance of the study and prospects for future research in this area.

Purpose of the Article. To thoroughly consider the most acceptable ways of rendering realia in film discourse based on the Ukrainian translations of English-language scripts.

Methodology and Methods. Comparative analysis – to identify common and distinctive features between originals and translations, practical analysis – to identify and describe shortcomings in translation.

Conclusions and Prospects. The practical analysis of existing translations of world-famous film texts was an important element of the research. The study of the translation transformations used in the translation of realia proves the importance of their involvement in the translation process once again, since most realia are usually unfamiliar to the audience of the target culture. In most cases, the use of transformations is justified even in combination with the domestication strategy, but some examples indicate that their use is inappropriate, since in certain cases transformations distort the pragmatic potential of the source text, leading to the loss of allusions to well-known names. By using transformations, translators preserve not only the communicative intent of the screenwriter, but also the humorous component, which is an important element of film texts.

Adequate rendition of the pragmatics of the original work is evidence of the translator's high professional skills, and the material we have analysed confirms the fact that Ukrainian dubbing rightfully occupies one of the leading places in the world ranking once again.

Keywords: film text, translation, realia, domestication, adequacy.

Стаття надійшла до редакції 11.10.2025.

<i>Nataliia Styrnik</i> PHILOSOPHICAL DISCOURSE IN ENGLISH: CHALLENGES AND STRATEGIES FOR STUDENTS.....	136
<i>Anna Khodorenko</i> RE-SIGNIFYING REALITY: SEMIOTIC SHIFTS IN THE AGE OF DIGITAL MEDIA.....	148
<i>Olga Shaf, Yulia Reznichenko</i> (ECO)SPASIAL MODELING OF IDENTITY IN THE ESSAY “MY UKRAINE” BY TARAS PROKHASKO.....	156
<i>Anna Shystko</i> SYNTAX COMPRESSION: FEATURES OF EQUIVALENCE.....	166
<i>Volodymyr Konkulovskyi, Halyna Chumak, Svitlana Kravets</i> DOMESTICATION IN UKRAINIAN FILM TRANSLATION.....	174

<i>Наталія Смирнік</i> ФІЛОСОФСЬКИЙ ДИСКУРС АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	136
<i>Анна Ходоренко</i> ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ РЕАЛЬНОСТІ: СЕМІОТИЧНІ ЗМІНИ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ МЕДІА.....	148
<i>Ольга Шаф, Юлія Резніченко</i> (ЕКО)ПРОСТОРОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ В ЕСЕЇ «МОЯ УКРАЇНА» ТАРАСА ПРОХАСЬКА.....	156
<i>Анна Шистко</i> СИНТАКСИЧНА КОМПРЕСІЯ: ОСОБЛИВОСТІ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ.....	166
<i>Володимир Конкульовський, Галина Чумак, Світлана Кравець</i> ОДОМАШНЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ КІНОПЕРЕКЛАДІ.....	174